

Funded by
the European Union

Moduli 1: Mësimdhënia reaguese (Vlerësimi formativ i ciklit të shkurtër)

Punëtori për zhvillimin profesional me bazë në shkollë

Objektivi i të nxënit i punëtorisë:

Të kuptojnë si ta zbatojnë mësimdhënien reaguese (vlerësimin formativ të ciklit të shkurtër) në shkolla.

Kriteret e suksesit të punëtorisë:

Pjesëmarrësit e punëtorisë do të përshkruajnë se si e aplikojnë mësimdhënien reaguese efektive (vlerësimin formativ të ciklit të shkurtër) në klasa.

Pjesëmarrësit në punëtori do t'i listojnë strategjitë e mësimdhënies reaguese që u mundësojnë mësimdhënësve t'i plotësojnë nevojat individuale të nxënësve.

Pjesëmarrësit në punëtori do të jenë në gjendje t'i planifikojnë strategjitë e mësimdhënies reaguese në orët e tyre të mësimin.

Përmbajtja e punëtorisë	Aktivitetet
Fjalorth	Aktiviteti i fjalorthit
Çfarë është vlerësimi formativ?	
Llojet e vlerësimit formativ	Diskutim mbi vlerësimin formativ.
Aktivitetet e mësimdhënies reaguese në orë të mësimit	
Pyetjet përforcuese	
Shembuj të pyetjeve përforcuese	Aktiviteti i pyetjeve përforcuese
	Diskutim mbi pyetjet përforcuese
Rubrika	Aktiviteti i vlerësimit me rubrikë
Shembuj të praktikës së varfër pedagogjike	
Tejkalimi i barrierave në një shkollë me burime të pamjaftueshme	Aktiviteti i citimeve të nxënësve
Praktika më e mirë e mësimdhënies reaguese	Aktiviteti lidhur me idetë e orës mësimore
Të nxënit digjital	
	Definoni mësimdhënien dhe të nxënit e cilësisë së lartë
	Aktiviteti lidhur me vetë-studimin e shkollës.
Reflektim mbi punëtorinë	

Aktiviteti i fjalorthit

- Lexoni fjalorthin nga sllajdet ose fletushkat dhe shkruani fjalët ose konceptet edukative që nuk i keni parë më herët.
- Diskutoni tërë fjalorthin me partnerin tuaj.
- A e sfidon ndonjë nga këto terma mënyrën se si ju e mendoni mësimdhënien dhe të nxëniet?

Fjalorth

- **Vlerësimi mirënjohës** është kur një mësimitdhënës përdor shenja, nota të thjeshta ose korigjime (10/10), një vulë dhe/ose komente të shkurtra të bazuara në arritje.
- **Diferencimi i përmbajtjes** nënkupton përdorimin e formateve të ndryshme gjatë mësimitdhënies si video, tekste, ligjërata ose audio.
- **Diferencimi sipas produktit** do të thotë që mësimitdhënësit i vlerësojnë të njëjtat njohuri ose shkathtësi të secilit nxënës, por ata u ofrojnë nxënësve të tyre mënyra të ndryshme për t'i demonstruar njohuritë e tyre (p.sh. video, raport me shkrim).
- **Diferencimi sipas procesit**, do të thotë se mësimitdhënësit ua mësojnë secilit nxënës të njëjtin koncept ose shkathtësi, por ata e ndryshojnë mënyrën se si e ligjërojnë atë. Nxënësit mund të punojnë në çifte ose grupe, të përdorin teknologjinë, të përdorin objekte për t'u ndihmuar atyre që ta kuptojnë një koncept.
- **Diferencimi i mjedisit mësimor** do të thotë se mësimitdhënësi bën ndryshime ose në mjedisin fizik ose në atmosferën në të cilën punojnë nxënësit.
- **Informatat kthyesë** mund të jenë me shkrim ose me gojë. Këto janë informata që u jepen nxënësve nga mësimitdhënësi lidhur me performancën e tyre. (Notimi i nxënësve me 1,2,3,4,5 nuk është informatë kthyesë)

Fjalorth

- **Vlerësimet formative:** përdorën për të informuar procesin e mësimdhënies dhe të nxënit. Ato i identifikojnë konceptet e gabuara, dhe boshllëqet në mësim-nxënie, dhe e përmirësojnë mësimdhënien si dhe të nxënit. *Për shembull: kuizet, reflektimet në klasë, përdorimi i pyetjeve përforcuese, anketave, punën në grupe.*
- **Vlerësimi formativ i ciklit të gjatë:** Të arriturat e nxënësve monitorohen përgjatë njësive mësimore. Cikli mund të zgjas nga 4 javë deri në 1 vit. Të dhënat përdoren për ta përafuar kurrikulën, për ta monitoruar mësimdhënien e kurrikulës dhe për t'i monitoruar të arriturat e nxënësve për një periudhë më të gjatë kohore. *Për shembull: Vlerësimi në fund të semestrit. Vlerësimi në fund të vitit.*
- **Vlerësimi formativ i ciklit të mesëm:** Ky vlerësim bëhet në fund të një faze të të nxënit.
- Kjo bëhet çdo 1 deri në 4 javë. *Për shembull: Një shkrim i vlerësuar i cili është kulmi i tre javëve të punës. Një test matematike pas dy javësh mësimi për thyesat.*
- **Vlerësimi formativ i ciklit të shkurtër:** Një fjalë tjetër për këtë është 'mësimdhënia reaguese.' Ky vlerësim bëhet gjatë një ore mësimore ose ndërmjet orëve mësimore. Mësimdhënësi reagon ndaj të dhënave të mbledhura në orën e mësimimit dhe e përshtat mësimdhënien në përputhje me rrethanat. *Për shembull: Pyetjet me shumë zgjedhje, vëzhgimi nga mësimdhënësi, kuizet, përgjigjja në një pyetje në tabela të bardha individuale ose në copëza letre.*

Fjalorth

- **Pyetja përforcuese** është një kontroll kyç për të kuptuar në thelb një njësi mësimore që është kritike për t'u kuptuar nga nxënësit. Secili nxënës duhet të përgjigjet në pyetje brenda dy minutave. Mësimdhënësi duhet të jetë në gjendje t'i mbledhë dhe interpretojë përgjigjet nga të gjithë nxënësit brenda 30 sekondave dhe të vendosë se si të vazhdojë me njësinë mësimore.
- **Meta-njohja** ka të bëjë me mënyrat se si nxënësit e monitorojnë dhe drejtojnë me qëllim të nxënësve të tyre.
- **Vlerësimi i shokëve të klasës** është kur nxënësit e marrin përgjegjësinë për vlerësimin e punës së bashkëmoshatarëve të tyre karshi kriterëve të përcaktuara të vlerësimit.
- **Mësimdhënia reaguese**: është një mënyrë tjetër për të thënë vlerësimi formativ i ciklit të shkurtër.

Fjalorth

- **Rubrika** është një udhëzues që përdoret për ta vlerësuar performancën, një produkt ose një projekt. Zakonisht përfshin kriteret e performancës; dhe një shkallë vlerësimi (Shkëlqyeshëm, Mirë, Kënaqshëm, Pakënaqshëm ose 1,2,3,4,5 ose A, B, C, D)
- **Vetë-vlerësimi:** është kur nxënësit vlerësojnë vetveten. Ata mund t'i vlerësojnë veprimet e tyre, qëndrimin ose performancën e tyre.
- **Nxënësit e vetë-rregulluar:** e kuptojnë dhe e kontrollojnë mjedisin e mësim-nxënies së tyre.
- Aftësitë **vetë-rregulluese** përfshijnë përcaktimin e qëllimeve, vetë-monitorimin dhe vetë-udhëzimin.
- **Këshilli i nxënësve:** është një grup i nxënësve të zgjedhur nga bashkëmoshatarët e tyre për të trajtuar çështjet që i shqetësojnë.
- **Kriteret e suksesit:** është një listë e veçorive që mësimdhënësi dëshiron që fëmijët t'i përfshijnë në punën e tyre gjatë orës së mësimi.

Çfarë është
vlerësimi
formativ?

Çfarë është vlerësimi formativ?

1. Sqarim, shkëmbim dhe të kuptuarit e qëllimeve të mësim-nxënies dhe kriterëve për sukses.

Kjo do të thotë që t'i bësh nxënësit vërtetë të kuptojnë se çfarë do të jetë përvoja e tyre në klasë dhe si do të matet sukseesi i tyre.

2. Aplikimi i diskutimeve, aktiviteteve dhe detyrave të mësim-nxënies në klasë që prodhojnë dëshmi të të nxënit.

Kjo do të thotë që mësimdhënësit duhet të zhvillojnë strategji efektive të mësimdhënies në klasë që mundësojnë matjen e suksesit.

William, D (2011), Embedded Formative Assessment. Solution Tree Press.

Çfarë është vlerësimi formativ?

3. Ofrimi i informatave kthyesë që e shtyjnë të nxënit përpara.

Kjo do të thotë që t'i bësh nxënësit vërtetë të kuptojnë se çfarë do të jetë përvoja e tyre në klasë dhe si do të matet suksesi i tyre.

4. Aktivizimi i nxënësve si burime të mësimdhënies për njëri-tjetrin.

Përfshirja e nxënësve në diskutime me njëri-tjetrin dhe në grupe punuese mund të ndihmojë në përmirësimin e të nxënit të nxënësve.

William, D (2011), Embedded Formative Assessment. Solution Tree Press.

Çfarë është vlerësimi formativ?

5. Aktivizimi i nxënësve si pronarë të mësim-nxënies së tyre.

T'i mësoh nxënësit për ta monitoruar dhe rregulluar mësim-nxënien e tyre e rrit nivelin e të nxënit të tyre.

William, D (2011), Embedded Formative Assessment. Solution Tree Press.

Llojet e vlerësimit formativ

Vlerësimi formativ i ciklit të gjatë

Të arriturat e nxënësve monitorohen nëpër njësi mësimore.

Cikli mund të zgjas nga 4 javë deri në 1 vit.

Të dhënat përdoren për ta përafuar kurrikulën, për ta monitoruar mësimdhënien e kurrikulës dhe për t'i monitoruar të arriturat e nxënësve për një periudhë më të gjatë kohore.

Shembuj:

- Vlerësimi në fund të semestrit.
- Vlerësimi në fund të vitit.

William, D; Thompson, M; (2008) Integrating Assessment with Learning: What Will It Take to Make It Work? In: Dwyer, CA, (ed.) The Future of Assessment: Shaping Teaching and Learning. (pp. 53-82). Routledge: New York, NY, USA.

Vlerësimi formativ i ciklit të mesëm:

Ky vlerësim bëhet në fund të një faze të të nxënit.

Kjo bëhet çdo 1 deri në 4 javë.

Shembuj:

- Një shkrim i vlerësuar i cili është kulmi i tre javëve të punës.
- Në fund të prezantimit të njësisë. Vlerësimi i një projekti.
- Një test matematike pas dy javësh mësimi për thyesat.

William, D; Thompson, M; (2008) Integrating Assessment with Learning: What Will It Take to Make It Work? In: Dwyer, CA, (ed.) The Future of Assessment: Shaping Teaching and Learning. (pp. 53-82). Routledge: New York, NY, USA.

Vlerësimi formativ i ciklit të shkurtër

Një fjalë tjetër për vlerësimin formativ të ciklit të shkurtër është 'mësimdhënie reaguese.'

Ky vlerësim bëhet gjatë një ore mësimore ose ndërmjet orëve mësimore. Mësimdhënësi reagon ndaj të dhënave të mbledhura në orën e mësimit dhe e përshtat mësimdhënien në përputhje me rrethanat.

Të dhënat mund ta çojnë mësimdhënësin që t'i trajtojë konceptet e gabuara për tërë klasën.

Të dhënat mund t'i ndihmojnë mësimdhënësit që t'i identifikojë nxënësit që kanë nevojë për mbështetje të mëtejshme.

Të dhënat mund ta informojnë mësimdhënësin se njësia mësimore është shumë e lehtë ose shumë e vështirë për shumicën e klasës dhe se duhet të ndryshohet plotësisht.

William, D; Thompson, M; (2008) Integrating Assessment with Learning: What Will It Take to Make It Work? In: Dwyer, CA, (ed.) The Future of Assessment: Shaping Teaching and Learning. (pp. 53-82). Routledge: New York, NY, USA.

Vlerësimi formativ i ciklit të shkurtër

Shembuj:

Pyetjet me shumë zgjedhje:

Ky është një mjet diagnostifikues ku mësimitdhënësi i bën pyetje të gjithë klasës në të njëjtën kohë. Përgjigjet që jep klasa e përcaktojnë se çfarë do të ndodhë më pas gjatë orës së mësimit.

Vëzhgimi i mësimitdhënësit:

Vëzhgimi nga mësimitdhënësi i aktiviteteve individuale, punës në çifte dhe në grup. Mësimitdhënësi pastaj përgjigjet në atë se çfarë ka parë apo dëgjuar dhe i trajton konceptet e gabuara.

William, D; Thompson, M; (2008) Integrating Assessment with Learning: What Will It Take to Make It Work? In: Dwyer, CA, (ed.) The Future of Assessment: Shaping Teaching and Learning. (pp. 53-82). Routledge: New York, NY, USA.

Vlerësimi formativ i ciklit të shkurtër

Shembuj:

Kuizet:

Kuizet mund të përdoren, por ato mund të përdoren gjithashtu edhe në mënyrë formative për ta vlerësuar të kuptuarit e nxënësve për një temë dhe për t'i identifikuar konceptet e gabuara që mësimitdhënësi mund t'i trajtojë.

Puna në tabela të bardha individuale/copëza letre

Përgjigja në një pyetje në tabela të bardha individuale ose në copëza letre të cilat mësimitdhënësi i vëzhgon në kohë reale. Mësimitdhënësi kërkon nga nxënësit që të përgjigjen në pyetjen në tabela të bardha gjatë orës së mësimit dhe pastaj përgjigjet në atë se çfarë ka vëzhguar.

***Në të gjithë shembujt e vlerësimit formativ të ciklit të shkurtër, mësimitdhënësi përgjigjet në të dhënat e njësisë mësimore dhe e përshtat mësimitdhënien në përputhje me rrethanat.**

William, D; Thompson, M; (2008) Integrating Assessment with Learning: What Will It Take to Make It Work? In: Dwyer, CA, (ed.) The Future of Assessment: Shaping Teaching and Learning. (pp. 53-82). Routledge: New York, NY, USA.

*Baza ekzistuese e hulumtimit tregon se
vetëm vlerësimi i formativ i ciklit të
shkurtër dhe atij të mesëm i përmirësojnë
të arriturat e nxënësve.*

Dylan William

*William, D (2007) What does research show the
benefits of formative assessment are? NCTM*

Diskutim mbi praktikën më të mirë

Diskutim në çifte

Punoni me partnerin.

Listoni të gjitha strategjitë e ndryshme të vlerësimit formativ që i përdorni.

Kategorizoni ato si vlerësime formative të ciklit të gjatë, të mesëm dhe të shkurtër.

Diskutoni këto pyetje.

Pse disa mësues nuk i përdorin më shpesh metodat e mësimit reagues?

Aktivitetet e
mësimdhënies
reaguese në orë
të mësimi

Vlerësimi formativ i ciklit të shkurtër në orët e mësimit

Kuizet:

Kuizet mund të përdoren si vlerësime sumative pa notë, por ato mund të përdoren edhe në fillim të një ore mësimi për ta vlerësuar paraprakisht të kuptuarit e nxënësve lidhur me një koncept të caktuar.

Mësimdhënësi reagon ndaj të dhënave të mbledhura nga kuizet dhe e rregullon orën e mësimit sipas nevojës.

Për shembull: Nëse disa nxënës u përgjigjen saktë të gjitha pyetjeve, atyre do duhet t'u jepet një aktivitet tjetër për t'i sfiduar. Ose mësimdhënësi mund ta organizojë klasën në mënyrë që nxënësit më të mirë t'i tutorojnë disa nga nxënësit tjerë.

Vlerësimi formativ i ciklit të shkurtër në orët e mësimit

Puna në mini-tabela të bardha

Jepuni nxënësve një pyetje që të përgjigjen në fillim të orës së mësimit për t'i testuar njohuritë e tyre. Ky është koncept i ngjashëm me pyetjet përforcuese, por mund të zgjasë më shumë.

Për shembull: Para se mësimitdhënësi i matematikës të ligjërojë për ndarjen e gjatë. Kërkoni nga nxënësit ta bëjnë një pyetje së pari.

Para se ta ligjëroni një koncept në shkencë, jepuni nxënësve 5 minuta për të shkruar gjithçka që dinë.

Mësimitdhënësi, pastaj, do ta ketë një ide më të qartë për nivelin që duhet ta paraqes në prezantim. Mësimitdhënësi, po ashtu, mund t'i identifikojë nxënësit më të mirë që kërkojnë më shumë sfida dhe nxënësit që kanë nevojë për mbështetje shtesë.

Vlerësimi formativ i ciklit të shkurtër në orët e mësimit

Diskutime mbi dëgjo-ndaj në çifte-ndaj në grup

Puna në çifte dhe diskutimet në grup u ndihmojnë nxënësve që ta përpunojnë të nxënit dhe ndihmojnë në diferencimin e të nxënit. Ato mund të përdoren edhe si një mjet i mësimdhënies reaguese.

Mësimdhënësi thjesht e fillon diskutimin dhe dëgjon.

Mësimdhënësi mund të zgjedhë t'i adresojë konceptet e gabuara kur ato ngrihen ose të marrin shënime nga diskutimet dhe t'i adresojë konceptet e gabuara për tërë klasën.

Vlerësimi formativ i ciklit të shkurtër në orët e mësimit

Përmbledhje të shkurtra

Kërkoni nga nxënësit që ta shkruajnë një përmbledhje të shkurtër të asaj që kanë mësuar deri tani. Përdorni kohë të caktuar ose numër të caktuar të fjalëve për ta mbajtur përmbledhjet të shkurtra.

Vëzhgimi i nxënësve, leximi i përmbledhjeve dhe dëgjimi i diskutimeve pas përmbledhjeve do t'i ofrojë mësimitdhënësit të dhëna mbi njësinë mësimore ndaj të cilave ai/ajo mund të reagojë.

Mësimdhënësi mund ta ligjërojë konceptin në një mënyrë tjetër ose t'u japë disa nxënësve mbështetje shtesë.

Vlerësimi formativ i ciklit të shkurtër në orët e mësimit

Pyetjet përforcuese

Pyetjet përforcuese ofrojnë një vlerësim të menjëhershëm të të kuptuarit fillestar të çdo nxënësi në një klasë.

Pyetjet përforcuese e informojnë mësuesin nëse nxënësit e kanë kuptuar atë që është ligjëruar dhe mund t'i identifikojë keqkuptimet dhe konceptet e gabuara.

Pyetjet
përforcuese

Pyetjet përforcuese

Një pyetje përforcuese është një mjet që i ndihmon mësimitdhënësit dhe nxënësit të dinë se çfarë duhet të bëjë nxënësi më pas.

Mësimitdhënësi mund t'i përdor pyetje për ta kontrolluar të kuptuarit e nxënësve përpara se të vazhdojë me njësinë mësimore.

Ne e quajmë këtë "pika përforcuese" në një orë mësimi, sepse ora e mësimit mund të shkojë në drejtime të ndryshme, varësisht nga përgjigjet e nxënësve.

Si funksionojnë pyetjet përforcuese?

1. Pyetjet përforcuese mund të jenë pyetje me shumë zgjedhje, por për nga natyra mund të jenë edhe pyetje të hapura.
2. Qëllimi i pyetjes është të zbulohet se çfarë kupton nxënësi.
3. Çdo nxënës duhet t'i përgjigjet pyetjes brenda dy minutave.
4. Mësimdhënësi duhet të jetë në gjendje t'i mbledhë dhe interpretojë përgjigjet nga të gjithë nxënësit në më pak se 1 minutë.
5. Në këtë pikë, përgjigjet e nxënësve i japin mësimdhënësit dëshmi të vlefshme për atë që nxënësit dinë, nuk dinë dhe çfarë duhet të bëjnë më pas.

Si funksionojnë pyetjet përforcuese?

1. Ora e mësimit vazhdon sipas planit sepse të gjithë nxënësit e kanë kuptuar konceptin.
2. Mësimdhënësi i identifikon ata që kanë nevojë për mbështetje të mëtejshme. Kjo duhet të bëhet menjëherë.
3. Mësimdhënësi i trajton disa nga konceptet e gabuara që kanë rrjedhë si rezultat i pyetjeve me shumë zgjedhje.
4. Mësimdhënësi mund t'u japë grupeve të nxënësve aktivitete vijuese, përderisa t'jua mëson përsëri konceptin nxënësve tjerë.
5. Mësimdhënësi mund t'i caktojë nxënësit që e kanë kuptuar konceptin për t'i mësuar nxënësit që e kanë kuptuar. (Dëshmitë nga hulumtimi tregojnë se tutorimi i bashkëmoshatarëve mund të jetë efektiv në diferencimin e të nxënësve dhe ngritjen e rezultateve të nxënësve)

Bromley M (2017) Teaching practice

<https://www.sec-ed.co.uk/best-practice/teaching-practice-hinge-questions> (last accessed 26 May 2022)

Si funksionojnë pyetjet përforcuese?

Pyetjet përforcuese nuk mund të bëhen në mënyrë tradicionale... d.m.th., me ngritjen e duarve...

Të gjithë nxënësit duhet të marrin pjesë dhe të gjithë duhet t'ia tregojnë përgjigjen mësimdhënësit në të njëjtën kohë.

Nxënësit mund të përdorin:

- Kartat ABCD për pyetje me shumë zgjedhje. p.sh., ngriheni lart shkronjën A nëse mendoni se përgjigjja është
- Karta me ngjyra të ndryshme për pyetje me shumë zgjedhje.
- Sinjale të ndryshme të dorës për të treguar përgjigjen p.sh., duart lart = po, tundja e kokës = jo, lëvizje valore me dorë = nuk jam i sigurt.
- Mini-dërrasa të bardha për t'i shkruar përgjigjet dhe për t'ia treguar mësimdhënësit.

Shkruani me shkronja të mëdha në copëza të letrës për t'ia treguar mësimdhënësit

Mësimdhënësi duhet të jetë në gjendje t'i interpretojë përgjigjet e nxënësve brenda një ose dy minutave dhe ta përshtat njësinë mësimore në bazë të të dhënave.

Shembuj të
pyetjeve
përforcuese

Shembuj të pyetjeve përforcuese

Pyetjet përforcuese të mira janë:

1. Të lehta dhe të lehta për t'u bërë.
2. Të shpejta për nxënësit që të përgjigjen (Pyetjet me shumë zgjedhje janë të popullarizuara) – brenda një ose dy minutash.
3. Të ndërtuara në atë mënyrë që përgjigja e saktë do të arrihet vetëm nëse nxënësit e kuptojnë vërtet temën.
4. Të ndërtuara në atë mënyrë që përgjigjet e gabuara sinjalizojnë se çfarë lloj konceptesh të gabuara mund t'i ketë klasa.

Shembuj të pyetjeve përforcuese

Përgjigjuni në këtë pyetje duke përdorur dërrasën e bardhë/kartat ABCD/ose copëza letre.

Balona me ajër të nxehtë lëviz lart sepse:

- A) Nxehtësia shkon lartë
- B) Ajri i nxehtë është më i lehtë se ajri i ftohtë, prandaj shkon përpjetë
- C) Ajri i nxehtë është më pak i dendur se ajri i ftohtë, prandaj lëvizë përpjetë
- D) Grimcat e ajrit të nxehtë janë më të lehta se grimcat e ajrit të ftohtë, kështu që e ngritë balonën lart

Shembuj të pyetjeve përforcuese

Balona me ajër të nxehtë lëviz lart sepse:

- A) Nxehtësia shkon lartë
- B) Ajri i nxehtë është më i lehtë se ajri i ftohtë, prandaj shkon përpjetë
- C) Ajri i nxehtë është më pak i dendur se ajri i ftohtë, prandaj lëvizë përpjetë
- D) Grimcat e ajrit të nxehtë janë më të lehta se grimcat e ajrit të ftohtë, kështu që e ngritë balonën lart

Përgjigja është C

Nëse klasa e ka kuptuar siç duhet konceptin (dhe çdo shpjegim, modelim ose demonstrim të mëparshëm), nxënësit do ta jepnin përgjigjen e saktë C.

Të gjitha përgjigjet tjera shfaqin një koncept të gabuar që duhet adresuar.

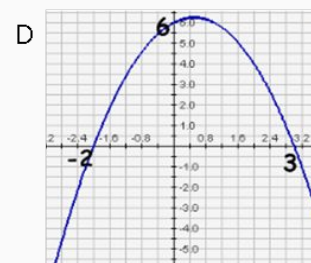
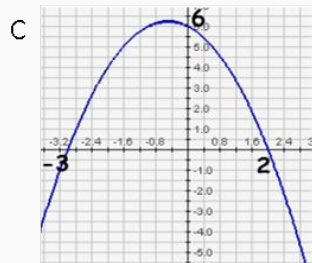
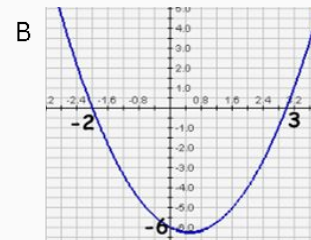
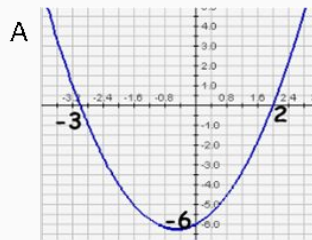
Përgjigja D për shembull mund t'i sugjerojë mësimdhënësit se nxënësit kanë nevojë për t'ju rikujtuar aspektet e teorisë së grimcave.

Shembuj të pyetjeve përforcuese

Përgjigjuni në këtë pyetje duke përdorur dërrasën e bardhë/kartat ABCD/karta me ngjyra/ose copëza letre.

Cili diagram e tregon grafikun e këtij funksioni?

$$f(x) = (x - 3)(x + 2).$$

Shembuj të pyetjeve përforcuese

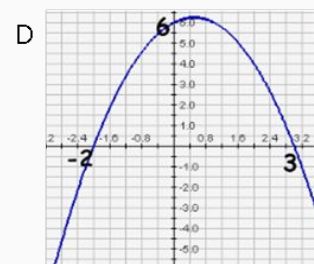
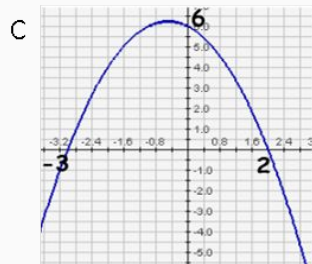
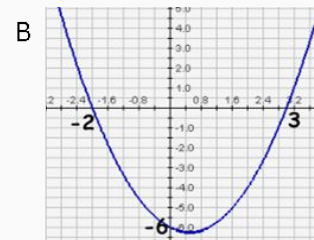
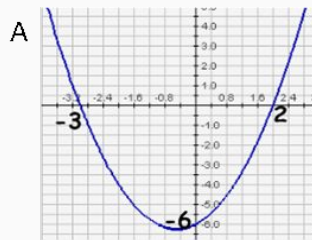
Cili diagram e tregon grafikun e këtij funksioni?

$$f(x) = (x - 3)(x + 2).$$

Përgjigja e saktë është B.

Përgjigjet tjera janë koncepte të gabuara që

kërkojnë të shpjegohen.

Shembuj të pyetjeve përforcuese

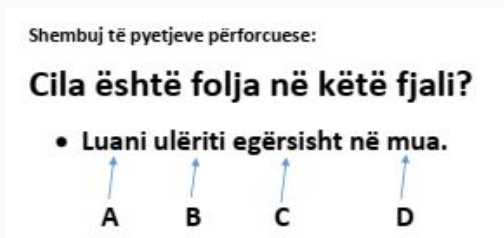
Objektivi i orës së mësimi: Përdorni folje më të fuqishme në fjali (sinonime)

Shembuj të pyetjeve përforcuese:

Cila është folja në këtë fjali?

- **Luani ulëriti egërsisht në mua.**

A B C D

Nëse shumica e nxënësve në klasë nuk mund ta identifikojnë një folje, mësimdhënësi do të duhet t'ua mësojë sërish konceptin përpara se të kalojë në sinonimet e foljeve.

Nëse një numër i vogël i nxënësve nuk e kupton, mësimdhënësi mund t'ia demonstrojë këtij grupi ndërsa të tjerët mund të vazhdojnë me ushtrimin tjetër.

Mësimdhënësi mund të caktojë tutorë në mesin e nxënësve për t'u ndihmuar atyre që nuk kuptojnë.

Shembuj të pyetjeve përforcuese

Objektivi i orës së mësimi: Identifikoni karakteristikat e objekteve që tërhiqen nga magneti.

Cili objekt mund të ngrihet me magnet?

A) një gozhdë hekuri B) një tel bakri C) një copë druri D) një copë xhami

Kur mësimdhënësi i merr rezultatet, ai/ajo vendos për hapat e ardhshëm në orën e mësimi

1. Nxënësit mund të vazhdojnë ta përgatisin një eksperiment për t'i klasifikuar objektet duke e përdorur magnetin.
2. Disa nxënës mund të kenë nevojë për mbështetje shtesë nga mësimdhënësi.
3. Disa nxënës mund të zgjidhen për t'u bërë tutorë të nxënësve tjerë.
4. Ose mësimdhënësit mund t'i duhet që t'ua mësojë sërish konceptin pjesës më të madhe të nxënësve në klasë ndërsa një grup i vogël e përgatitë një eksperiment shkencor.

Pyetjet përforcuese të udhëhequra nga nxënësit

Pyetja përforcuese çon në orë më të suksesshme mësimi të udhëhequra nga mësimdhënësi duke i angazhuar nxënësit dhe duke u ndihmuar mësimdhënësve t'i plotësojnë nevojat individuale të nxënësve.

Megjithatë, pyetjet përforcuese mund të përdoren edhe në orët e mësimit që drejtohen nga nxënësit.

Mësimdhënësit mund t'u ofrojnë nxënësve pyetje përforcuese që nxënësit ta vlerësojnë vetë nivelin e tyre dhe të zgjedhin aktivitete / përmbajtje praktike që përputhen më mirë me nivelin e tyre.

Për shembull:

1. Një mësimdhënësi i matematikës mund t'i ketë 4 aktivitete të ndryshme për klasën me nivele të ndryshme të vështirësisë. Nxënësit mund të vendosin se në cilin nivel të vështirësisë duhet të përpiqen duke iu përgjigjur saktë pyetjes përforcuese që përputhet me nivelin e aktivitetit.
2. Një pyetje përforcuese mund t'i ndihmojë nxënësit ta kuptojë se ka nevojë për mbështetje shtesë ose duhet ta mësojë temën sërish.

Aktivitet lidhur me pyetjet përforcuese

Aktivitet i bazuar në detyrë

Punoni në çifte ose në grupe. Mundohuni të punoni me dikë që e jep të njëjtën lëndë.

1. Shikoni planet mësimore së bashku.

Shkruani pyetje përforcuese me shumë zgjedhje për 5 deri në 10 njësi mësimore.

Përgjigjet e sakta duhet të tregojnë se nxënësit e kuptojnë konceptin. Përgjigjet e pasakta duhet të sinjalizojnë konceptet e gabuara të zakonshme.

2. Krahasoni pyetjet tuaja me ato të një çifti/grupi tjetër dhe diskutoni se si mund të përmirësohen pyetjet

Diskutim mbi pyetjet përforcuese

Diskutim në çifte

Punoni në çifte.

Lexoje këtë citat të një mësimitdhënësi të historisë.

Pyetjet përforcuese e kanë transformuar mësimitdhënien time – duke më bërë të kuptojë dukshëm më mirë atë që e kuptojnë nxënësit, çfarë nuk kuptojnë, dhe pse.

Ato më mundësojnë t'i diskutoj dhe korrigjoj konceptet e gabuara të nxënësve në një mjedis të sigurt ku nxënësit mund të bëjnë gabime – sepse pothuajse të gjithë do të bëjnë gabime herët a vonë.

Tani punoni me partnerin.

Përshkruani një orë të dështuar mësimore që e keni mbajtur gjatë karrierës tuaj dhe shpjegoni se si përdorimi i pyetjeve përforcuese mund ta kishte transformuar atë.

Rubrika

Çfarë është rubrika?

Rubrika është një mjet vlerësimi që tregon qartë kriteret e të arriturave përgjatë të gjithë komponentëve të çfarëdo pune të nxënësve, me shkrim, me gojë dhe vizuale.

Rubrika mund të përdoret për notimin e detyrave, pjesëmarrjen në klasë ose notat e përgjithshme.

Ekzistojnë dy lloje rubrikash: holistike dhe analitike.

Rubrika holistike i grupon disa kriteret të ndryshme të vlerësimit dhe i klasifikon ato së bashku.

Rubrika analitike i ndanë kriteret e ndryshme të vlerësimit dhe i adreson ato në mënyrë gjithëpërfshirëse.

Rubrics Useful Assessment tools University of Waterloo

http://askdata.rks-gov.net/PXWeb/pxweb/sq/askdata/askdata__07%20National%20and%20government%20accounts__National%20accounts__Annual%20national%20accounts/gdp09.px/table/tableViewLayout1/?rxid=ad787284-363a-44a5-bb3d-0f067afa36b7 [accessed 25 May 2022]

Çfarë është rubrika?

Rubrika është një mjet vlerësimi, i cili përshkruan nivelet e arritjeve në një fushë të caktuar të performancës, të kuptuarit ose sjelljes.

Rubrikat përbëhen nga katër pjesë themelore. Në formën e saj më të thjeshtë, rubrika përfshin:

Çfarë është rubrika?

1. **Përshkrimin e detyrës.** Rezultati që vlerësohet ose udhëzimet që i kanë marrë nxënësit për një detyrë.
2. **Karakteristikat që do të vlerësohen (rreshtat).** Aftësitë, njohuritë dhe/ose sjelljet që duhet të demonstrohen.
3. **Nivelet e zotërimit/shkalla (kolonat).** Emërtimet që përdoren për t'i përshkruar nivelet e zotërimit duhet të jenë me takt dhe të qarta. Emërtimet e përdorura zakonisht përfshijnë:
 1. Nuk i përmbushë, u ofrohet, i përmbushë, i tejkalon.
 2. Shembullor, i aftë, marginal, i papranueshëm
 3. I avancuar, niveli i mesëm i lartë, i mesëm, fillestar
 4. 1, 2, 3, 4

Rubrika e të nxënit bashkëpunues

Klasa 4

Kategoria	4	3	2	1
Kontributi në grup	Ndihmon të gjithë anëtarët e grupit në mënyrë konsistente dhe aktive në përfundimin e projektit	Punon në projektin e grupit pasi i kërkohet herë-pas-herë. 3+ herë	Punon në projektin e grupit pasi i kërkohet shpeshherë. 5+ herë	Punon në projektin e grupit vetëm kur kjo gjë i kërkohet.
Puna dhe ndarja me të tjerët	Bashkëpunon me të gjithë anëtarët e grupit dhe me dëshirë pranon idetë e tjerëve.	Bashkëpunon me shumicën e anëtarëve të grupit dhe pranon shumicën e ideve nga tjerët.	Nuk bashkëpunon me shumicën e anëtarëve të grupit dhe pranon disa ide nga tjerët.	Nuk bashkëpunon mirë me të gjithë anëtarët e grupit dhe nuk pranon ide nga tjerët.
Përqendrimi në detyrë	Qëndron në detyrë gjatë tërë projektit.	Qëndron në detyrë në pjesën më të madhe të projektit.	Qëndron në detyrë vetëm gjatë një pjese të projektit.	Nuk qëndron në detyrë gjatë projektit.
Prezantimi	Pjesëmarrje aktive në prezantimin e rezultateve të aktivitetit.	Pjesëmarrje në prezantimin e rezultateve të aktivitetit.	Pjesëmarrje e vogël në prezantimin e rezultateve të aktivitetit.	Nuk merr pjesë në prezantimin e rezultateve të aktivitetit.

Pse duhet mësimdhënësit t'i përdorin rubrikat?

Rubrikat u ndihmojnë mësimdhënësve të:

1. Vlerësoni detyrat në mënyrë të vazhdueshme nga një nxënës tek tjetri.
2. Ofrojë informata kthyesë efektive dhe të cilësisë së lartë që u ndihmon nxënësve të përparojnë.

Using Rubrics Cornell University <https://teaching.cornell.edu/teaching-resources/assessment-evaluation/using-rubrics> (Last accessed on 25 May 2022)

Pse duhet mësimdhënësit t'i përdorin rubrikat?

Rubrikat u ndihmojnë mësimdhënësve të:

3. Sqaroni pritshmëritë e mësimdhënësit për detyrën dhe komponentët e detyrës që vlerësohet.
4. Vlerësoni dhe përmirësoni metodat e tyre të mësimdhënies duke i vlerësuar rezultatet e rubrikës

Using Rubrics Cornell University <https://teaching.cornell.edu/teaching-resources/assessment-evaluation/using-rubrics> (Last accessed on 25 May 2022)

Pse duhet mësimdhënësit t'i përdorin rubrikat?

5. Rubrikat i ndihmojnë mësimdhënësit që ta vlerësojnë në mënyrë formative përvetësimin e shkathtësive kur nxënësit punojnë në projekte ose detyra për zgjidhjen e problemeve.

Për shembull: Nëse një grup nuk funksionon mirë së bashku, referimi tek një rubrikë mund t'i fokusojë nxënësit në aftësitë bashkëpunuese.

Mësuesi mund të ndërhyjë, të shtoj dhe t'u mësojë nxënësve këto aftësi.

Pse duhet mësimdhënësit t'i përdorin rubrikat?

Rubrikat u ndihmojnë mësimdhënësve të:

1. Kuptojnë pritshmëritë dhe komponentët e një detyre.
2. Bëhen nxënës të vetë-rregulluar.
Ata bëhen më të vetëdijshëm se si mësojnë dhe si mund të përmirësohen.

Using Rubrics Cornell University <https://teaching.cornell.edu/teaching-resources/assessment-evaluation/using-rubrics> (Last accessed on 25 May 2022)

Pse duhet mësimdhënësit t'i përdorin rubrikat?

Rubrikat u ndihmojnë mësimdhënësve të:

1. Përmirësojnë punën e tyre nëpërmjet informatave kthyesë të fokusuara dhe specifike.
2. Ndhmojnë nxënësit që të fokusohen në aftësi, si dhe në përmbajtje.

Using Rubrics Cornell University <https://teaching.cornell.edu/teaching-resources/assessment-evaluation/using-rubrics> (Last accessed on 25 May 2022)

Zhvillimi i një rubrike

Hapi 1: Identifikoni çfarë dëshironi të vlerësoni

Hapi 2: Identifikoni karakteristikat që do të vlerësohen (rreshtat).

- Specifikoni aftësitë, njohuritë dhe/ose sjelljet që do t'i kërkon.
- Kufizoni karakteristikat në ato që janë më të rëndësishme për vlerësimin.

Zhvillimi i një rubrike

Hapi 3: Identifikoni dhe përshkruani nivelet e zotërimit/shkallës (kolonat).

- Përshkruani punën më të mirë që mund të prisni duke përdorur këto karakteristika. Kjo e përshkruan kategorinë më të lartë.
- Përshkruani një produkt të papranueshëm. Kjo e përshkruan kategorinë më të ulët.
- Zhvilloni përshkrimet e produkteve të nivelit të mesëm për kategoritë e mesme.

Hapi 4: Testoni rubrikën dhe aplikoni rubrikën në një detyrë.

Rubrika e një projekti shkencor

Fusha e vlerësimit	Niveli i avancuar 4	Niveli i avancuar 3	Niveli i avancuar 2	Niveli i avancuar 1
Originaliteti i pyetjes	Hulumtimi origjinal	Perspektiva unike mbi një projekt tradicional	E zbukuron një ide ekzistuese	Pa originalitet (projekt i konservuar)
Pyetje testuese	Ekziston një qëllim/përfitim i caktuar për shoqërinë; me kohë dhe relevante; ofron zgjidhje për problemet reale	Projekti ka qëllim/përfitim për shoqërinë	Qëllimi/përfitimi është i paqartë	Nuk ndonje lidhje për zgjidhjen e problemeve reale në botë
Hipoteza	E zhvilluar tërësisht me “unë mendoj... sepse...”	Mjaftueshëm e zhvilluar	Pjesërisht e zhvilluar	Të meta të mëdha
Materialet	Lista e plotë që detajon se si të tjerët mund t'i replikojnë rezultatet me matje të sakta në njësi metrike	Lista komplete	Listë e pjesshme ose nuk përdor njësi metrike	Listë e pa kompletuar; nuk është në gjendje ta replikojë projektin siç është shkruar
Procedurat/organizimi	Lehtë për ta ndjekur sekuencën e metodës shkencore. Gjuha është e qartë dhe e saktë.	Lehtë për ta ndjekur sekuencën e metodës shkencore. Disa gabime gjuhësore.	Deri diku vështirë për t'u ndjekur për shkak të gabimeve në sekuencën e metodës shkencore.	Vështirë për t'u ndjekur; nuk ka sekuence në metodën shkencore.
Provot e hulumtimit/madhësia e mostrës	Eksperimenti është kryer më shumë se 2 herë ose nëse janë përdorur të dhënat e anketës, të dhënat janë mbledhur nga 50+ persona.	Eksperimenti është kryer 2 herë ose nëse janë përdorur të dhënat e anketës, të dhënat janë mbledhur nga 30-49 persona	Eksperimenti është kryer 1 herë ose nëse janë përdorur të dhënat e anketës, të dhënat janë mbledhur nga 10-29 persona	Eksperimenti nuk është kryer në mënyrë të plotë ose nëse janë përdorur të dhënat e anketës, të dhënat janë mbledhur nga më pak se 10 persona
Analiza	Të dhënat paraqiten qartë dhe lidhen drejtpërdrejt me hipotezën/pyetjen	Të dhënat paraqiten në mënyrë të arsyeshme dhe tregojnë një lidhje të mirë me hipotezën/pyetjen	Të dhënat paraqiten në mënyrë minimale dhe tregojnë një lidhje me hipotezën/pyetjen	Të dhënat paraqiten dhe nuk tregojnë asnjë lidhje me hipotezën/pyetjen
Vlerësimi/konkluzionet	Nga të dhënat e mbledhura është nxjerrë një përfundim logjik, i cili i përgjigjet hipotezës/pyetjes dhe/ose ngre një hipotezë/pyetje të re. Ka aplikim në jetën reale.	Nga të dhënat e mbledhura është nxjerrë një përfundim logjik.	Nga të dhënat e mbledhura është nxjerrë një përfundim i arsyeshëm.	Përfundimi i nxjerrë nuk tregon se ndërlidhet me të dhënat e mbledhura.
Tabela e ekspozimit; prezantim fizik dhe/ose vizual	I plotëson të gjitha kriteret e nivelit profesional; përveç kësaj, tregon përdorimin e veçantë të teknologjisë së përshtatshme ose talente të veçanta artistike.	Projekti është vizualisht tërheqës (i emërtuar, i organizuar, afërt, me ngjyra, konciz, i lehtë për t'u parë nga një distancë, dhe përmban informata të rëndësishme dhe detaje mbështetëse).	Projekti është vizualisht tërheqës, por i mungon konsistenca në të paktën një fushë të përmendura të nivelit profesional.	Projekti është i kompletuar por mungon konsistenca në disa fusha të përmendura të nivelit profesional.

Aktiviteti për vlerësimin e rubrikës Mësim-nxënie e bazuar në detyrë

Puna në çifte.

Analizoni planin mësimor në sllajdin/fletushkën e mëposhtme.

Hartoni një rubrikë për njësinë mësimore që nxënësit, bashkëmoshatarët dhe mësimdhënësit mund ta përdorin për ta vlerësuar cilësinë e punës.

Vlerësoni me notë punën duke përdorur 1-5, por bëni dallimet e qarta dhe transparente ndërmjet secilës notë.

Mendoni për aftësitë dhe përmbajtjen.

1	2	3	4	5

Plani mësimor: Gjeografi, klasat 5 – 8 (plani mësimor duhet të përshtatet sipas moshës së nxënësve)

<p>Objektivat e të nxënët</p>	<p>Aktivitetet e mundshme të mësimdhënies dhe mësim-nxënies Aktivitetet duhet të përshtaten duke u bazuar në vlerësimin formativ të njëjësive mësimore. Mësimdhënësit duhet të reagojnë ndaj të dhënave të vlerësimit formativ dhe ta përshtatin orën e tyre mësimore për t'i përmbushur nevojat e nxënësve</p>	<p>Kriteret e suksesit (Si mund ta dinë nxënësit se çfarë kanë arritur?... rubrika, etj.)</p>	<p>Vlerësimi/Mundësitë e dhënies së informatave kthyese (Vetë-vlerësi mi i nxënësve/vlerësimi i shekeve të klasës/informatat kthyese me gojë të mësimdhënësit sipas nevojës)</p>
<p>Nxënësit do të kuptojnë pse ndodhin veçoritë e ndryshme të lumenjve në nivele të ndryshme të lumenjve.</p>	<p>Fillimi i orës mësimore (aktivitet i ngrohjes – jo vetëm detyrat e shtëpisë) Shkruani sa më shumë emra të lumenjve që mundeni brenda 2 minutave. Cili lumë në listën e juaj kalon nëpër shumicën e shteteve. Aktiviteti (Aktivitete të ndryshme që udhëhiqen nga nxënësit dhe mësimdhënësi) Në grupe nga 4 veta hulumtoni veçoritë e sistemit të lumit. Pastaj, dizajnoni dhe krijoni një model 3 D. Shkruani dhe bëni një prezantim lidhur me lumenjtë duke e përdorur modelin 3 D për ta ilustruar prezantimin. Diferencimi sipas përmbajtjes, procesit, produktit dhe mjedisit mësimor Diferencimi sipas produktit. Sfida shtesë për nxënësit Bëni një prezantim 3 D të lumit Danub ose lumit Amazona në bazë të njohurive tuaja paraprake (ju nuk mund ta përdorni Atlasin!). Kontrollimi i mësim-nxënies (pyetjet e vlerësimit formativ (pyetjet përforcuese)? .. strategjitë e vlerësimit formativ) A janë kanalet në formë gjarpërore apo krijojnë liqene. Pse nuk paraqitet delta në rrjedhën e sipërme të lumit?</p>	<p>Nxënësit do të jenë në gjendje t'i identifikojnë emrat e veçorive të rrjedhës së sipërme, rrjedhës së mesme dhe rrjedhës së ulët të lumit.</p> <p>Nxënësit do të jenë në gjendje të shpjegojnë pse veçoritë e ndryshme ndodhin në nivele të ndryshme të lumit.</p>	<p>Nxënësit i vlerësojnë përgjigjet e njëri tjetrit të pyetjeve në tekstin shkollor.</p> <p>Nxënësit e vetë-vlerësojnë modelin e tyre 3 D dhe prezantimin duke e përdorur rubrikën.</p>

Shembuj të
praktikës së
varfër
pedagogjike

Shembuj të
praktikës së
varfër
pedagogjike në
Kosovë

Mësimdhënësit nuk i planifikojnë njësitë mësimore.

Zgjidhja

Planet mësimore nuk kanë nevojë të jenë të detajuara, por ato duhet përfshijnë:

- Objektivin e qartë të të nxënit dhe kriteret e suksesit.
- Shumëllojshmërinë e strategjive pedagogjike (me kalimin e kohës).
- Strategjitë e vlerësimit formativ të ciklit të shkurtër. (p.sh. pyetjet përforcuese, vlerësimet diagnostifikuese duke përdorur mini tabela të bardha)
- Diferencimin sipas përmbajtjes, procesit, produktit dhe/ose mjedisit mësimor.
- Sfidën. Mësimdhënësit duhet të përpiqen të planifikojnë një sfidë për nxënësit në çdo orë mësimi.

Shembuj të praktikës së varfër pedagogjike në Kosovë

Mësimdhënësit nuk reagojnë ndaj asaj që ndodhë në klasë.

Mësimdhënësit ligjërojnë prezantime pa i përdorur strategjitë e vlerësimit formativ të ciklit të shkurtër. Kjo rezulton në atë që mësimdhënësit e prezantojnë përmbajtjen që nuk paraqitet në nivelin e duhur për nxënësit.

Zgjidhja

Planifikoni pyetjet përforcuese dhe strategjitë tjera reaguese të mësimdhënies në orën e mësimit.

Duke e bërë këtë, njësia mësimore mund të përshtatet në kohë reale për t'i përmbushur më mirë nevojat individuale të nxënësve.

Shembuj të praktikës së varfër pedagogjike në Kosovë

E gjithë klasa e zhvillon një aktivitet ku *niveli i vështirësisë është i njëjtë për çdo nxënës.*

Zgjidhja

Tekstet e dobëta mësimore e bëjnë këtë më të vështirë për mësimdhënësit. Megjithatë, mësimdhënësit mund të përfshijnë sfida në mënyra të ndryshme.

Tutorimi i shokëve të klasës i mbështet nxënësit, por edhe paraqet sfida për tutorin në klasë sepse kërkon rikujtim dhe përpunim aktiv të njohurive.

Mësimdhënësit mund të krijojnë një mur sfidues në klasë. Sfidat që mund t'i bëjnë nxënësit nëse përmbajtja e njësive mësimore është shumë e lehtë.

Nxënësve mund t'u jepet një zgjedhje e aktiviteteve të bazuara.

Shembuj të praktikës së varfër pedagogjike në Kosovë

Mësimdhënësit i regjistrojnë të dhënat e vlerësimit formativ, por ato nuk u përgjigjen të dhënave, dhe si rezultat e përshtatin njësinë mësimore.

Zgjidhja

Përgjigjuni klasës.

1. Nëse klasa nuk angazhohet, përdorni strategjinë aktive të të nxënit për t'i angazhuar ata. (Mendo - ndajë në çifte është një strategji që shfrytëzohet shumë pak nga shumë mësimdhënës.)
2. Nëse njësia mësimore është shumë e lehtë, përshtateni atë.
3. Nëse njësia mësimore është shumë e vështirë, përshtateni atë.
4. Sigurohuni që të ketë aktivitete në klasë për t'i sfiduar nxënësit ose mbështetur ata sipas nevojës.

Shembuj të praktikës së varfër pedagogjike në Kosovë

Mësimdhënësit që u bëjnë pyetje vetëm tre-katër nxënësve në klasë që e ngritin dorën.

Zgjidhja

1. Përdorni strategjitë e të nxënit aktiv rregullisht Mendo ndajë në çifte/ Ktheju partnerit juaj. Jepuni të gjithë nxënësve mundësi të përgjigjen në pyetje para se ta identifikoni një nxënës publikisht.
2. Përdorni pyetje përforcuese ose strategji të të nxënit reagues për tërë klasën për t'i vlerësuar njohuritë e tërë klasës dhe për t'u dhënë të gjithë nxënësve mundësi që të përgjigjen në pyetje.

Shembuj të praktikës së varfër pedagogjike në Kosovë

Mësimdhënësit që u japin nota nxënësve pa informata kthyesë me shkrim apo me gojë lidhur me atë se çfarë kanë bërë mirë dhe çfarë duhet përmirësuar.

Vlerësimi i nxënësve me notë duke bazuar në mendimin e mësimdhënësit në vend të kriterëve të qarta të suksesit.

Duke i etiketuar nxënësit në këtë mënyrë mund të jenë poshtëruese dhe nuk i ndihmon ata që t'i identifikojnë fushat që duhet t'i përmirësojnë.

Zgjidhja

Kurrë mos u jepni nxënësve notë pa informata kthyese.

1. Ndani kohë gjatë orës së mësimit për të dhënë informata kthyese me gojë dhe me shkrim. Informatat kthyese me gojë dhe me shkrim duhet t'i identifikojnë fushat se ku duhet të përmirësohen nxënësit dhe cilat janë hapat e mëtejshëm në rrugëtimin e tyre të nxënies.
2. Përdorni rubrikat për ta bërë vlerësimin më transparent ndërmjet nxënësit dhe mësimitdhënësit.
3. Kërkoni nga nxënësit që fillimisht ta vlerësojnë vetë tërë punën e rëndësishme. Pastaj kërkoni nga nxënësit që ta vlerësojnë punën e njëri-tjetrit. Më pastaj, vlerësoni punën e tyre si mësimitdhënës.

Shembuj të praktikës së varfër pedagogjike në Kosovë

Mësimdhënësi duke e shfaqur në klasë një video ose film pa i përdorur strategjitë e të nxëniet aktiv ose vlerësimin formativ të ciklit të shkurtër.

Shikimi i një videoje është aktivitet pasiv.

Zgjidhja

1. Kërkoni nga nxënësit të mbajnë shënime të cilat pastaj i krahasojnë me ato të partnerit.
2. Marrja e shënimeve jigsaw: Kërkoni nga nxënësit që të mbajnë shënime për pjesë të ndryshme të videos. Pastaj, nxënësit mblidhen në grup për të marrë shënime për videon në tërësi.
3. Ndaleni videon në mënyrë që nxënësit fillimisht ta dëgjojnë atë pa i parë fotografitë. Pastaj e lëshon videon që ta shohin atë me fotografi.
4. Ndale videon për të bërë pyetje, por mos u bëjë pyetje vetëm 1 ose 2 nxënësve.
 1. Përdorni strategjinë mendo-ndaj në çifte për ta përfshirë tërë klasën.
 2. Bëju pyetje përforcuese tërë klasës për të kontrolluar se a kanë kuptuar.

Shembuj të praktikës së varfër pedagogjike në Kosovë

Mësimdhënësi u kërkon nxënësve që ta hulumtojnë një temë duke përdorur internetin pa u dhënë ndonjë udhëzim apo përgatitje.

- Kështu humb koha e orës së mësimit.
- Nxënësit hyjnë në ueb-faqe që nuk janë të qasshme për shkak të barrierave gjuhësore.
- Ky është një aktivitet pasiv.

Zgjidhja

1. Mësimdhënësi duhet t'i hulumtojë ueb-faqet e përshtatshme dhe t'i ndajë ato me nxënësit.
2. Aktiviteti hulumtues duhet ta ketë një objektiv të qartë dhe kritere të qarta të suksesit.
3. Mësimdhënësi duhet ta ndërpresë aktivitetin hulumtues në intervale kohore për t'i inkurajuar nxënësit të reflektojnë lidhur me të nxënit dhe për ta vlerësuar në mënyrë formative përparimin e nxënësve.
4. Mësimdhënësi mund ta ndajë orën e mësimit sipas strategjive të të nxënit aktiv, si p.sh. mendo-ndajë në çifte.
5. Mësimdhënësi mund të kërkojë nga nxënësit që të reflektojnë mbi punën e tyre në intervale të ndryshme.

Tejkalimi i
barrierave në një
shkollë me burime
të pamjaftueshme

Veçoritë e një shkolle me burime të pamjaftueshme

Veçoritë e një shkolle me burime të pamjaftueshme

1. Nuk ka qasje në tekste cilësore
2. Kushte të dobëta pune
 1. P.sh. nuk ka laboratorë të shkencave.
3. Ka mungesë të burimeve praktike.
 1. P.sh. nuk ka modele 3D, manipulues për orët e matematikës
4. Mungesë të burimeve digjitale. Mungesë të kompjuterëve, projektorëve, lidhje të dobët të internetit.
5. Mungesë të stafit

Barrierat e një shkolle me burime të pamjaftueshme

Mësimdhënësit e mirë nuk mbështeten në një tekst shkollor për ta realizuar kurrikulën.

Megjithatë, nëse teksti kryesor është i cilësisë së dobët, kjo është jashtëzakonisht sfiduese për çdo mësimdhënës.

Zgjidhjet e mundshme

Tekste shkollore të cilësisë së dobët

Përdorimi i burimeve të internetit dhe programeve të përkthimit mund t'u japë mësimdhënësve qasje në burime të shumta cilësore.

Burimet e cilësisë së lartë mund të ngarkohen në një sistem të menaxhimit të të nxënit (p.sh. Google classroom).

Nëse pajisjet digjitale nuk lejohen në shkollë, burimet e ngarkuara mund të qasen në shtëpi për të ofruar përmbajtje të cilësisë së lartë.

Mësimdhënësit pastaj mund ta shfrytëzojnë kohën e orës së mësimi për t'i adresuar konceptet e gabuara dhe për të lehtësuar më shumë aktivitete të fokusuara në nxënës.

Barrierat e një shkolle me burime të pamjaftueshme

Mungesa e burimeve digjitale në shkollë

Nxënësit nuk kanë qasje në kompjuterë në shkollë.

Zgjidhjet e mundshme

Mungesa e burimeve digjitale në shkollë

1. Nëse është e mundur, kërkoni nga nxënësit t'i sjellin pajisjet e tyre.

Nëse nxënësit nuk kanë laptopë, telefonat celularë mund të përdoren për t'u qasur në materialet në sistemin e menaxhimit të mësim-nxënies.

- Kjo kërkon rregulla të qarta të shkollës dhe menaxhim efektiv të klasës për të shmangur ndërprerjen e mësimimit.
- Kjo, po ashtu, kërkon planifikim të kujdesshëm në mënyrë që fëmijët më pak të privilegjuar të mos përjashtohen.

Zgjidhjet e mundshme

Mungesa e burimeve digjitale në shkollë

2. Përdorni qasjen e klasës së përzier.

Përdorni sistemin e menaxhimit të mësim-nxënies (p.sh. google classroom) për ta ngarkuar përmbajtjen e njësisë mësimore. Nxënësit i qasen përmbajtjes në shtëpi për detyrat e shtëpisë. Pastaj, ora mësimore përdoret për ta aplikuar përmbajtjen ose për t'i adresuar konceptet e gabuara.

Nëse pajisjet digjitale nuk lejohen në shkollë, burimet e ngarkuara në sistemin e menaxhimit të mësim-nxënies mund të qasen në shtëpi për të ofruar burime të diferencuara.

Barrierat e një
shkolle me
burime të
pamjaftueshme

Qasje e kufizuar në printerë dhe aparate fotokopjimi për t'i
kopjuar burimet e reja.

Zgjidhjet e mundshme

Qasje e kufizuar në printerë dhe aparate fotokopjimi për t'i kopjuar burimet e reja.

1. Sillni pajisjen tuaj në shkollë / dhe ose klasën e përzier

Mësimdhënësit ngarkojnë burime të diferencuara në sistemin e menaxhimit të mësim-nxënies. Nxënësit mund t'i qasen burimeve nëpërmjet telefonit celular ose kompjuterit që e kanë sjellë në shkollë.

Nëse pajisjet digjitale nuk lejohen në shkollë, burimet e diferencuara mund të qasen në shtëpi.

Zgjidhjet e mundshme

Qasje e kufizuar në printerë dhe aparate fotokopjimi për t'i kopjuar burimet e reja.

Tabelat e klasës dhe muret mund të përdoren për t'i shfaqur aktivitetet e diferencuara.

Për shembull:

- Teksti shkollor mund të ketë aktivitetin kryesor.
- Një tabelë mund të përmbajë aktivitete më të lehta për nxënësit që kanë nevojë për mbështetje.
- Njëri mur i klasës mund të përmbajë sfida për një javë që nxënësit mund t'i bëjnë kur t'i përfundojnë aktivitetet kryesore.

Barrierat e një shkolle me burime të pamjaftueshme

Mungesa e burimeve praktike.

- Klasat nuk kanë tabela të bardha të vogla për vlerësimin formativ.
- Nxënësit nuk kanë qasje në manipulues për t'u ndihmuar në nxënien e lëndës së matematikës.
- Klasat e lëndëve shkencore nuk kanë modele 3D

Zgjidhjet e mundshme

Përdorni kohën e mësimit për të krijuar burime.

- Nxënësve mund t'u jepet një aktivitet i bazuar në projekt në fillim të vitit për të krijuar burime për vetveten ose për grupmoshat e tjera.
- Mini-tabelat e bardha janë një burim i lirë për t'u blerë, por ato gjithashtu mund të bëhen duke përdorur burime të ricikluara.
- Mësimdhënësit e artit dhe dizajnit mund të ndihmojnë në krijimin e burimeve për fushat tjera të kurrikulës.

Aktiviteti i citateve të nxënësve

Diskutim në çifte

Puna në çifte.

Lexoni/dëgjoni citimet e nxënësve në Kosovë në vitin 2022.

Cilave lloje të praktikës së dobët pedagogjike i referohen këto citate?

Citate nga nxënësit kosovarë në vitin 2022

Alea 8

Matematika është vertet e lehte!

Klea 8

Matematika më duket e lehtë. Në matematikë, mësimitdhënësi më jep shumë detjra... detjra jo të vështira

Valeria 9

Anglishtja dhe matematika janë të lehta

Velya 10

Do të doja të bëja gjëra më të avancuara

Citate nga nxënësit kosovarë në vitin 2022

Isa 10

Nxënësit duhet të dëgjojnë më shumë

Sara 9

Nxënësit duhet të dëgjojnë, të mesojnë dhe të jenë të qetë!

Nerona 8

Do të doja që secili nxënës të mesojë. Ata duhet të dëgjojnë dhe të mesojnë. Do vetëm të jenë të pranishëm.

Erjon 17

Në kurrë nuk bëjmë eksperimente praktike në kimi apo biologji

Genci 11

Do të doja të kisha arsimim më të mirë

Përgjigje e sugjeruar

Nxënësit shpesh thonë se puna është e lehtë. Ky nuk është koment pozitiv. Kjo do të thotë se ata nuk sfidohen në shkollë.

Kjo është ndoshta për shkak se mësime dhënësit e tyre nuk e përdorin strategjitë e vlerësimit formativ të ciklit të shkurtër në klasë ose diferencimin e të nxënës të tyre sipas përmbajtjes, procesit, produktit ose mjedisit të mësim-nxënies. Mësime dhënësit e tyre nuk planifikojnë, sfidojnë në orët e tyre të mësimi.

Shumë nxënës duket se mendojnë se mund të mësojnë vetëm duke e dëgjuar mësime dhënësin. Kjo sugjeron që ata nuk i përjetojnë shpesh aktivitetet e të nxënës aktiv ose bashkëpunuese.

Citimet, po ashtu, sugjerojnë se ata nuk i kanë mësuar strategjitë e të nxënës të vetë-rregulluar.

Praktika më e
mirë e
mësimdhënies
reaguese

Praktika më e mirë e mësimdhënies reaguese

Çdo orë mësimore ka të integruar strategji të mësimdhënies reaguese.

Praktika më e mirë e mësimdhënies reaguese

Nxënësit e vetë-vlerësojnë tërë punën e tyre duke u bazuar në kritere të qarta sa më rregullisht që është e mundur.

Rubrikat mund të ndihmojnë në disa orë mësimore.

Sa më shumë aftësi të vetë-rregulluara të të nxënësve që zhvillojnë nxënësit, aq më shumë do të jenë në gjendje t'i identifikojnë mangësitë në të nxënësve të tyre dhe të kërkojnë ndërhyrje të fokusuar nga mësimdhënësi.

Praktika më e mirë e mësimdhënies reaguese

Tutorimi i shokut/shoqes së klasës

Nxënësit punojnë në çifte ose në grupe të vogla për t'i ofruar njëri-tjetrit mbështetje në mësimdhënie.

Tutorimi i aftësive të ndryshme është kur një nxënës e merr rolin e tutorit dhe vendoset në qift me një apo më shumë nxënës tjetër.

Ky mund të jetë një mjet efektiv për një mësimdhënës pasi një pyetje përforcuese i ka identifikuar nxënësit që kanë koncepte të gabuara.

Praktika më e mirë e mësimdhënies reaguese

Përdorimi i një varg materialesh praktike të diferencuara.

Mësimdhënësit më të mirë do të jenë në gjendje t'i parashikojnë konceptet e gabuara të nxënësve që lindin nga një pyetje përforcuese ose nga një vlerësim formativ i njësisë mësimore.

Këta mësimdhënës përgatitin paraprakisht një varg burimesh për t'i përmbushur sa më shumë që është e mundur nevojat individuale të nxënësve.

Aktivitetet sfidues mund të jetë një aktivitet ku nxënësi i aplikon njohuritë për të krijuar diçka.

Diskutim mbi praktikën më të mirë

Diskutim në çifte

Punoni me partnerin. Lexoni dy letra të nxënësve në Kosovë.

Cilëve shembuj të praktikave më të mira po u referohen nxënësit?

Informatat Kthyesë

Kjo letër ka të bëjë me këtë metodë të re të të mësuarit. Në fakt po ecën shumë mirë, edhe ne po argëtohem, çdo orë të lëndës së gjuhës angleze ne bëjmë një metodë të re.

Ne po mundohemi të japim maksimumin në të mësuar, dhe po ecim shumë mirë, në çdo orë mësimi të gjuhës angleze, në fund mësuesi na pyet nëse e kuptuam mësimin dhe nëse e kuptuam ngrisim duart lart.

Ne duam shumë që kjo metodë të funksionojë edhe në lëndë të tjera!

Elda Zejnullahu
Klasa e gjashtë

Lënda e gjuhës angleze.

Lënda e gjuhës angleze është sinqerisht më e mira. Uroj që çdo lëndë tjetër të na jepte mësimë ashtu siç bën mësuesi ynë i anglishtes. Çdo fjali përkthehet dhe kjo na ndihmon shumë. Është shumë e rëndësishme për mua të shoh përkthimin e fjalëve që janë të vështira për mua, kështu që me ndihmën e mësuesit tim i di gjërat që nuk i dija në të kaluarën.

Kjo ndihmon edhe studentët e tjerë që e kanë të vështirë të mësojnë anglisht, por tani ata po përmirësohen me kalimin e kohës. Mësuesi ynë tregon gjithashtu qëllimet e mësimin dhe është gjithmonë më e lehtë të dimë se çfarë do të mësojmë dhe bëjmë.

Një gjë që më pëlqen shumë në klasën time të anglishtes është se ne gjithashtu kemi shumë aktivitete dhe të gjitha ato janë të lidhura me anglishten dhe mësimet e anglishtes, dhe në fakt është shumë argëtuese dhe më motivon shumë të vazhdoj dhe të mësoj më shumë dhe më shumë.

Nga: Anita Rexhepi
Klasa 7/2 "Skender Emerllahu"

Aktiviteti mbi idetë për orën e mësimit

Shkëmbim në grup

Punoni në çifte ose në grupe.

Si pjesë e strategjisë së tërësishme të shkollës për ta trajtuar problemin e mbeturinave në Kosovë, nxënësit e klasës suaj do të bashkëpunojnë në projekte. Këto projekte janë ndër-kurrikulare.

Si mund t'i ndihmojë nxënësit specializimi i juaj i lëndës? Çfarë aktivitete do t'u jepnit atyre dhe si do t'i vlerësoni aktivitetet?

Çfarë lloj pyetjesh përforcuese mund t'ua bëni grupeve të nxënësve në mënyrë që ta fokusoni më mirë mbështetjen tuaj?

Të nxënit digjital

Idetë mbi vlerësimin formativ digjital

Kuizet online: Kuizet online mund të përdoren në fillim të orës së mësimit për t'i testuar njohuritë e nxënësve dhe për t'iu përgjigjur koncepteve të gabuara.

Idetë mbi vlerësimin formativ digjital

Sondazhi online: Pyetjet përforcuese mund t'u përgjigjeni nëpërmjet një sondazhi online.

Idetë e të nxënit digjital bashkëpunues

Softueri për përpunimin e tekstit i bazuar në cloud ose programe të prezantimit:

Nxënësit mund të punojnë në mënyrë bashkëpunuese në dokumente dhe prezantime duke përdorur mjete të bazuara në cloud.

Mësimdhënësit, po ashtu, mund t'i bashkojnë këto dokumente bashkëpunuese dhe ta vëzhgojnë punën që e bëjnë nxënësit.

Idetë e të nxënit digjital bashkëpunues

Sistemi i menaxhimit të mësim-nxënies: Mësimdhënësit i ngarkojnë burimet me nivele të ndryshme të vështirësisë në sistemin e menaxhimit të mësim-nxënies (p.sh. Google classroom, Moodle etj.). Nxënësit e zgjedhin një aktivitet që e pasqyron nivelin e tyre. Një pyetje përforcuese mund t'i ndihmojë ata të vendosin se cili burim është më i përshtatshëm.

Nxënësit punojnë në çifte të grupuara me aftësi dhe e ndihmojnë njëri-tjetrin për ta përfunduar punën.

Tekstet
shkollore

Aktiviteti lidhur me tekstet shkollore

Shkëmbim në grup

Punoni në çifte ose në grupe.

Analizoni tekstin shkollor që e përdorni më shpesh.

A e inkurajon mësimdhënien reaguese?

Për shembull:

1. A përfshinë ai strategjitë mendo-ndajë në çifte/kthehu nga partneri i juaj?
2. A përmban ai vlerësim paraprak përpara se të fillojnë vlerësimet e temës?
3. A përmban teksti shkollor vlerësime pas zhvillimit të temës që mund të përdoren për qëllime të vlerësimit formativ?
4. A ka teksti shkollor ndonjë shembull të rubrikës që mund ta përdorin mësimdhënësit?
5. A ka teksti shkollor aktivitete të vetë-vlerësimit për nxënësit?

*Nuk është e thënë t'i përmbajë të gjitha këto.

Si do ta përmirësonit tekstin shkollor?

Si do ta përshtatnit atë për të përfshirë strategji të mësimdhënies reaguese?

Definicioni i
mësimdhënies dhe
mësim-nxënies së
cilësisë së lartë

Definicioni i mësimdhënies dhe të nxënit me cilësi të lartë

Aktivitet i bazuar në detyrë

Shikoni definicionin e mësimdhënies dhe mësim-nxënies së cilësisë së lartë në sllajdin vijues.

Punoni në çifte ose në grupe.

Diskutoni definicionin dhe shkruani definicionin e ri të mësimdhënies dhe mësim-nxënies së cilësisë së lartë me mësimdhënie reaguese në thelb.

Definicioni i mësimdhënies dhe mësim-nxënies së cilësisë së lartë

Mban fokusin e qëndrueshëm në qëllimin e përgjithshëm të kurrikulës.	Vendos detyra dhe zgjedh burime që ndërtohen mbi njohuritë dhe përvojën e mëhershme.	Përforon rregullisht përgjegjësitë ndër-kurrikulare, duke përfshirë shkrim-leximin, numrat dhe kompetencën digjitale, dhe ofron mundësi për t'i praktikuar ato.	Inkurajon fëmijët dhe të rinjtë që të marrin përgjegjësi të shtuar për të nxënëit e tyre.
Inkurajon fëmijët dhe të rinjtë që të marrin përgjegjësi të shtuar për të nxënëit e tyre.	Nxit bashkëpunimin.	Krijon kontekste autentike për të mësuar	Do të thotë aplikon vlerësimin për parimet e të nxënëit.
Lëviz brenda dhe nëpër fusha të të nxënëit dhe përvojës.	Lëviz brenda dhe nëpër fusha të të nxënëit dhe përvojës.	Sfidon të gjithë nxënësit duke i inkurajuar ata ta njohin rëndësinë e përpjekjeve të vazhdueshme në përmbushjen e pritshmërive që janë të larta por të arritshme për ta.	Do të thotë aplikimin e qasjeve të përziera duke përfshirë edhe ato që promovojnë zgjidhjen e problemeve, të menduarit krijues dhe kritik.

Aktiviteti lidhur me vetë-studimin e shkollës.

Paramendoni që shkolla e juaj do të inspektohet dhe ju duhet ta shkruani një vetë-studim.

Shikoni standardin 3 më poshtë dhe përgjigjuni pyetjeve lidhur me shkollën tuaj. Vendosi se si do të siguroni dëshmi për mendimin tuaj.

Standardi 3 Plotësimi i nevojave individuale të nxënësve

Sa ua mundësojnë mësimdhënësit të gjithë nxënësve të mësojnë me sukses?

Sa mirë janë diferencuar njësitet mësimore për t'i përmbushur nevojat individuale të nxënësve?

Si janë përfshirë nxënësit nxënësit në mësim-nxënien e tyre?

A janë inkurajuar nxënësit që të reflektojnë mbi mënyrën se si ata mësojnë përveç rezultatit të të nxënit të tyre?

Përgjigje e sugjeruar

Inspektorët e shkollës do të mbledhin dëshmi nga:

- Dokumentacioni i planifikimit.
- Vëzhgimi i orëve të mësimit
- Bisedat me nxënës, stafin dhe prindërit.
- Pyetësorët e stafit, prindërve dhe nxënësve
- Të dhënat e vlerësimit

Dëshmitë duhet të tregojnë të njëjtat konkluzione.

Reflektimi

Cilat janë gjërat më të rëndësishme që i keni mësuar sot?

A i keni përmbushur tri kriteret e suksesit apo ju duhet më shumë kohë për t'i përvetësuar informatat?

Kriteret e suksesit

Pjesëmarrësit e punëtorisë do të përshkruajnë se si e aplikojnë mësimdhënien reaguese efektive (vlerësimin formativ të ciklit të shkurtër) në klasa.

Pjesëmarrësit në punëtori do t'i listojnë strategjitë e mësimdhënies reaguese që u mundësojnë mësimdhënësve t'i plotësojnë nevojat individuale të nxënësve.

Pjesëmarrësit në punëtori do të jenë në gjendje t'i planifikojnë strategjitë e mësimdhënies reaguese në orët e tyre të mësimi.

Faleminderit!

